Proletare hemu dьnjaje, jәkbьn!

RIA ȚƏZƏ

Nəşirəta M.K.F.K.(b) Elstane.

№ 44 (131)
25 dyşəm-
ilun 1933

Qimət 5 kap.

ADRESA MƏ. Rewan, avaje K. Xyəlije redkola „Rja Ţəzə"
ՅԵՐԵՎԱՆ ՀՈՂԺՈՂԿՈՄԱՍ «ՌՅԱ ԹԱԶԱ» ԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹ.
Эривань НАРКОМЗЕМ редакция газеты „Рна Таза"
Şəş roƶa çarəke dərte. Վեցօրյա թերթ Шестидневная газ.

KOMUNA DЬƵI NAV DЬL U XƏBATA XƏBATCIJE ZAKAVKAZEDA

Ţəmam bu 15 salja bь zeluli mьrьna 26 komunara

Ƶь mьqala şədre komisare Zakavkaze çьmaétije Şewrdarijat həvale Musabekov.

Səba féhm krьna mrьna 26 komunara, lazьmə mərьv fьkr binə ţəmamja qəwьmandьna wi wəxti, zanьbə ţəmamja dərəçe wan epoxa.

Wəxte Inglaba Oktjabre fьrqed barьşbune zaft krьbun ţəmamja Zakavkaze. 15-e məha nojabьre ь Ţьflise ţəşkil bu komisarjatəkə wa, jak bəravi sər həv dьkьr qəwaţa ţəmamja ţəşkilaţe əksinglabcija, mьqabьli wan ţəşkiləţe proletariat, jek Urьseţeda peşda dcun bь altkьrьn.

18-e məha kanune həv. S. Şahumjan te kьvşkьrьn komisare ƶь sьre dər həttani lь Kavkaze dь éfьrə Diwana Şewre.

Həvale Şahumjan, we wəxte nav deklarasia xyəda, jak rast, krьbu bər bь palə, əskər u gyndije xəvatci, je Zakavkaze, gьl wa batani: — „Bьn lьnge sejma Zakavkazeda (jak vəbubu 22-e cьlə) xyəli tynnə, majə be koməkdari Həv. S. Şahumjan nişan dьda, wəki hər re lь xəvatcije Zakavkaze hatьnə bьrin u əw kətьnə govəkəkə dadaji, təne rek karə xьlas kə xəvatcije Zakavkaze ƶь wi hali, ƶь qətla şəre mьllətcitije, əw re lь Kavkaze dəst anina Diwana Şewre jə".

Bəky hatьbu bьrin ƶь Diwana Şewrea mərkəzi, əw bь hər təhri dxəvьti, wəki bьqətinə zьnçira əksinglabcija, jak we wəxte car nkal dor lь wan gьrtьbun.

Lь nəhije Adьrbeçane dьƶit hykymәta feodalista, ja xan u bəga. Mьqimi Bəkyjeda hьla qəwat bun bəg u aqaje xyəje nьvte, əw hazьr bun, we həbuna xyə təslimi komed imperialiste dərəkə kьni təne xьlas bьn ƶь inglaka proletariat.

Dy dəwləte imperialista Germania u Anglia bь cévqyli ləpe xyə dьreƶi Bəkyje dьkьrьn nəky təne səva dəst anina nьvia Bəkyje, jak hlanin qəwьmandьne Bəkyje u Bəky be stəndьne.

25-e məha nisane ƶь balşevika u esere cəp ţəşkil bu komisariata şewr çьmaétije.

Gьlije éwlьni lь peşja komisariate, əw gьlije nədərətja nьvte bu, wəki nьvta Bəkyje bьvə həbuna çmьétije.

Əw nədərət zaţi hena şərada ƶь həv pьzьni bu, pəji Inglaba Oktjabrera hale we nədərəte disa çénube bu, wəxtəkə ysa, wəki hale wəlate çénube (çénub — mьşrьqə) dəst nьvteda tynnəbu.

Aha lь we dəre bu qylьxdarja balşevike Bəkyje, qylьxdarja meznə bь qimət bər bь Urьseta Şewre vərrekrьna nьvte, wana wi wəxti şьxyələki gələki məzьn kьr, wəxtəke ysada, wəki govəka wan dь sər həvda dhaţ gьvaştьn u ƶь dəst wan dhat gьrtьn nəhijed qьnijate xav, iək lь pəji ja dьn.

Ƶь burƶvazia hatьbu siəndьn 50 miljon manat səva lazьmatja Ordija Sor, zəvt buvun avajed məzьn səva çьmaéte' dərhəq şьxyele çьmaéteji ronkaje gələk krьn miasər buvun. Mə ky dьdit əva kьrьna əm əçev maji dьman, gəlo Bəkyje dəst hьlanijə, hər lazьmati bexof kьrijə hykymәta xyə dь wi hale cətьnda, jane na?

— Gəlo mьqabьlja dьƶmьne altkьri bь təmami hatijə hьnçьrandьn, wəki çarkə dьn hykymәte hьlnəjinə dəste xyə, jane na?.

— Na. əw gьli miasər nəbuvu.

Komunare Bəkyje çьvaţada, mamuleda, qəwin mьqabьli daşnaka, musavata, esera u menşevika səkьnibun, komisariata şewr çьmaétijeda çi nədan wan, le komunara təbije mьqabьlja qəwin nəgьrtьn, wana nəbьri bocka agitasia dьƶmьn, je ky dqəwьmin çerge pala tarida, gdlə çara şьxyəle çavdar dьdьn dəst eser, musavat u menşevika.

Gəlo hər tьşt kьrьn komisare Bəkyje „səba çvandьna xəvatcija lь dora proletariat". Gьlije xəbata nav massajeda çergə çar hatьbu dьma xьrab. Je ky nədərəta nьvte dərdьxьstьn, bь hər təhri dxəbьtin kem bkьn dərxьstьna nьvte, çije kolaji dadьdan, dxьtьmandьn, dadьdan zavode nьvte u bire wan.

Lazьm bu dəst hlanina lazьmatije fərz, wəki nədərəta nьvte ƶь wi hale nəce dərkəvə u dəsida bьminə,

Komisare Bəkyje jəke məha həzirane qanun dərxьstьn (dekret) dərhəq nədərəta nьvte, wəki cəwa nьvt bьvə həbija çьmьéte. Məţha we qьrare bu əw, wəki 1918 sale sezona xəbata gəmijada 80 miljon put nьvt dərbaƶi alije

Şahumjan

ómarətəki məzьn bu, mьqlmi səva we, wəki Bəky lь Zakavkaze, lь rohlat dьbu oçaxa proletariat. Aha van dərəça hazьr kьr şəre səjasətije, jak təqja 1918 sale kytabuna roƶe məha adare.

Bьn wi agьre alavda wálьdi „Komuna Bəkyje".

Le əksinglabcitije cək u silhe xyə danani.

Ƶь burƶvazia u komәkdare wira miasər nəbu binə raje.

Bəky dьma dorgьrti bь bandite musavata, wana komək dьstənd ƶь Petrovski u Derbent.

Menşevike gyrça bь hər təhri hykym dkьrьn, wəki ƶь orte be

Aljoşa Çaparidze

Əziz bəgov

Nive dьne ruje sьsja.

Supas bo Enstîtuya kurdî ya Parîsê

KYŞTЬNA 26 KOMUNARA DЬLE XƏBATCIJE ZAKAVKAZEDA, DЬLƏ PROLETORJATE BƏĶYJEDA DЬHA GYR KЬL AGЬRE INGLABE.

Əm dьha tuƶ kьn şəre mqabьli dьƶmьne sьnfe, qəwin kьn ꝑəvgredana xəbatcije Zakavkaze bь bьrati.

A. Mikojan

Əw lь kynə, əw kyda bьrьn

(Biranin)

„Kamera Krasnovodsk təngda, lь mala gьrtja qьlerda...

Roƶa sьsja bu, ky əm dь we qylkeda hat bun gьrtьn. Kamera mədabun həv. həv Şahumjan, Çaꝑaridze, Fioletov u je majin, gьşk 16 həv bun.

Evara 20-e ilune bu.

Vələzajl bun; cənd həv sər ţəxta, cənd həv lь sər érde..

Cənd həv raza bun, je dьne dьhenьƶin...

Ƶь ꝑənçəre hive mə dьneri, dьcьrusi..

səhət dydy bu.

Dənge qəlabalьxe te, dənge ƶьngina həsьn.

Dəri vədьvə.

Dьxyrьçьn hyndyr şajka çəlate soaialista.

Dəst bь gazikьrna nava dьkьn.

Həmu gьrtja sər se ķoma ꝑarəvədьkьn.

Ķoma əwəl u ja dyda dьvьn, ƶь çerƶe mə dьqətinьn.

Sər we pьrse, ky wana kyda dьvьn? çave dьdьn:

„Lьha təngə, dьvьn Asxabadte; həfsa mərze".

Wəxte ƶь həv vəqətandьne, ƶь həvale baş, şərdare ꝑala sərķare proletarjate inglabci-je Bəkuje.

Ţenə dərbaz dьvьn roƶ u həftije dьƶar u məlul.

Əw lь kynə? əw kyda bьrьn?, çav tyņə.

Cənd həva dьgot, ky Asxabadedaņьn, je dьne; Iran...

Əm nьzanьn, cьka lь ķedərenə həvaled mə nezik, proletarjate Bəķue: – ķane? ķedərenə peşikare tə, Hykymata Şewre! - ķane! lь kynə xəvatcie tə şərdar.

Şьķ u şajiş mə həldьkьn, dьƶerinьn. Cətьn ꝑu ky mərьv bьfьkьrja ky ьdi tynənьn **Steꝑan, Aljoşa u Vanicka**.

Ņьşkeva, jək ƶь ky, mə éjaņ dьkə rastla cətьn u məlul. Mə éjan dьkə wəşja kьrna çəlate esera. Əw mərьvəki nənas bu, ꝑale Krasnovodse, əz dьvem əw pravadnik bu.

We şəve əw lь stansie bujə, mərьve şьķdar, bь silьh ditjə, waņa kьņçe xyə gyhást bu. Vagonada məri həbunə.

Bь sər şьķa mərьv kyştьne, qrár kьrjə ky lь wedəre bьminə. Dьzikava hьlkьşajə sər vagona u cujə çie bьfete stəqьrjə.

Əwi bь cəve xyə dit bu, ky maşinə nava qumьstaņeda cawa daņə səknandьne, bь ķoma ƶь vagona dərxьstьnə şərdare komminizme u ƶь reja maşine ņə awqa dur əw həmu danə kyştьn.

Ƶь nava qircina ţьvьnga əwi bьhist bu xəbəre kommunara paşьn —

—„Əm dьmьrьn ƶь bona xatьre kommunizme. Əmьr bьkə kommuņizm". .

...Sьvə bu.

Xundara dьləƶandьn u wəxte wan tynə bujə ky çьnjaza bьdьn cəlkьrne.

Sərķare proletariate Bəķue bь xuna xyə qumьstana pьş Kaspie sorkьrьn.

Əwana əmьre xyə da ƶь bona cekьrna kommunizme-

Bь mьrna xyəva wana danə vəkьrne cəve ꝑale xapandi u əw danə haƶьrkьrne bona dəstanina əmьre ţəzə, kommunizme.

Bь mьrna wanva ķyta bu zəmane lapi məlul ja ꝑeşda həƶandьna ꝑale Bəķue, ķyta bu zəmane xylame kapiţala, dyrutija frqa menşevika u avantiurizme.

H. Çьndi

Bistuşəş kommunar

Ƶь bəra Kəspie nə awqa dur,
Çiki xьrə-xali u stəqьri
Hatьn kyştьn Bistuşəş kommunar
Bь dəsti sьnьfa ņəjaran.

Əw hьndьk bun, dьƶmьn ꝑьr,
Bistuşəş bun kommunar,
Sal u zəman xrav bun
Dьƶmьn ƶi bь dəlķ u zor bun

Əw kommunare Bəķue bun,
Sərķare ꝑale Zakavkase
Ƶь bo waņ şər kьrьn:
Bistuşəş kommunar.

Kommunar hənə nьha;
Dь nav dьle həmu ꝑala,
Kьrņa wan; majə, həjə,
Bь xuna waņ ƶi dьne we sor bə.

Steꝑan Şahumjan

Steꝑan Şahumjan ƶь dija xyə bijə 1878 saleda lь baƶare Ţьflíseda. Xyəņdьna xyə əwlьņ hьlaņijə lь məķtəbe reali Ţьflise, sala 1899-ada qəbul dьbe instituta politexnikije baƶare Rigaje.

Rigajeda peşdahəƶandьna kursanta bь ryhe inglabije marķsistije hatьbu təşkilbune. Şahumjan, cəwa yzve ķoma sosial-demokratije, kursantəki ƶь həmuşka aktiv u inglabdar bu. Caxe ky Rigajeda bu həmçьvata kursante fьla həmu Urьsete, Şahumjan bь xəbərdana xyə éjan kьr mьllətcitja waņ. Həmçьvateda glije Şahumjan hatə qəbulbuņe, wəki fьlle Zakavkaze, cəwa məxluqətəķa Urьsete, gərəke ţəvi xəvata inglabe Urьsete bьvə. Ve həmçьvateda Şahumjan şər dьkьr ꝑeşja gli-gotьne daşņaka, wəki dgotьn kursante fьlla gərəke ţənə ţəvi xəvate aƶakrьņa fьle Rome bьbьn. Bь wera ţəvaji Şahumjan ţəvgredana xyə bь ꝑaled u xəvatcijed mərķəƶe Rigajera qəwin kьr, le lь we dəre həbun 60000 ꝑələ, u bь wanra ţəvaji ꝑeşda bьr xəvata inglabe. Səva we jəke ƶi sala 1902 ada bь dəsti ƶəndьrma hatə sьrgun krьne u dərbazi wəlate dərəkə bu. Baƶare Berlineda ķedəre Şahumjan hin dbu dxyənd, əwi nasja xyəda sərķare sosial demokrata. Şveşariajeda nas bu bь həvale **Leņinra** u dəst ꝑe kьr xəvьti səva təşkil krьn u ꝑeşdabьrьna fьrqa komuņista.

Bь xəvata Şahumjan sala 1904-da Ƶьnevda ronaji diţ ţərçьma „Manifesta Komunista" bь ƶьmane fьlləji bь nəşьrkrьnəkə ţəmam u zəlal.

Wəxte ky Şahumjan vədьgərə te Kavkaze dxəƶьtə gazeta „Raboci listok Kavkaze"-da cəwa redaktore gazete.

Gazefa „Kajts"-da Şahumjan şər dьkьr ꝑeşja gli gotne daşņaka, spesifika u menşevika. Şahumjan sala 1906-da ƶь alije ţəşkiləte fьrqe je Rəwane hatə bьƶartьne delegate həmçьvata fьrqe je Stoķholme, u sala 1907 ƶь alije ţəşkiləte fьrqe Borcalyje delegate həmçьvata Londone. Ƶь Londone vəgərja ħat Bəkyje u lь wedəre xəvьti.

Le həma sala 1909 ada Şahumjan disa hatə dьrtьne, le bь wəkilti hatə bərdane. Sala 1911-da disa hatə gьrtьne u sьrgun krьne. Le sala 1914 ķətə bьn amnistije u vəgərja Bəķyje. Səva we ky ţəvgredana Şahumjan bь Leninra həbu, sala 1916-ada əwi disa hatə sьrguņ krьne u ţəne ƶь inglabe səvate şuņda hatə Bəķyje.

Bəķyjeda əw sərķare şewra wəkile ꝑala u gyndija bu u redaktortja gazete „Sosial demokrat"-e dьkьr.

Caxe ky şəre baƶarije Zakavkazeda fьrə bu, Şahumjan bь qьrare **Leņin** hatə kьvş krьne Komisare Kavkaze ƶь sьre dər. Ƶь avaņturaje məha adare şunda Şahumjaņ cəwa sədre şewra komisared çьmьəti bь balşəviki sərķari dkə lь komuna Bəķyje hətta roƶa mьxənətja eser—menşevik-daşņaka.

Aljoşa Çaꝑaridze

(Sərhaţja wi kьn).

Aljoşa Çaꝑaridze ƶь dija xyə bijə sala 1875-da mərķəƶa Ķytajise nəhja Raşaje gynde Şardo meţljeda.

Sala 1889-ada əw qəbuldьbə məķţəbe.

Satsxeniseda, ķedəre ƶi hin dьbə, sala 1896-ada dərbazi institute dbə. We wəxte dəst ꝑe dьkə xəvata inglabi. Bь sərķartja wi gazeta u gazija ţenə nəşr krьne u bəla krьne, je ky şər tuƶ dkьrьn mьqabьli hykymaţe.

Bь we xəvate xyəva Çaꝑaridze ƶь xəvatci u ꝑale Ţьflize te hьƶ kьrьne.

Ƶь sala 1901 hətta 1916-a dxəvьtə ņav ꝑala u cənd çara ţe gьrtьne u sьrgun kьrьne, axьrije drəvə, dьcə Trapizone. Wəxta inglaba səvate əwi Trapizoneda bu. Lь wedəre əw hatə bƶartьn delegate həmçьvate u cu Ţьflise. Ƶь wedəre fьrqe əw şand Bəkyje səva təşkil krьna profьfaqe u xəvate fьrqe majiņ. Hərke **Şahumjan** fьkre komunaje bu, Çaꝑaridze ƶi dьle we bu.

Sala 1918-da bь dəste agented hykyməţe kapitalista, bь dəste fьrqed eser—menşevika bь „26" komunarara ţəvaji hatə **kyştьne Aljoşa Çaꝑaridze**.

Supas bo Enstîtuya kurdî ya Parîsê

DЬHA BЬLЬND BƏJRAQA KOMUNARA

Fioletov.

Vezirov.

Ƶь mьqa'la hev. Musabəgov

(Bнər ruje éwь)

danin bь sьre, hьla həvale Stalin ƶь komunare Bəkyjera şandьbu nişandajin, wəki cawa xəbate təşkil kьn nav massa xəbatcije tьrk fьllə u mьləte majinda, wana lь dora xyə bьçьvinьn u şəre wan tuƶ kьn mьqabьli maldare wan· Le rastije xəbata we fronte şunda mabu, xəbatəkə kur nəhatьbu krьn nav gyndijadá.

Ŋav nəhije Adьrbeçaneda şunda dьma cekrna xəbata şewrdarije.

Komunare Bəkyje dь dərəçəkə cətьnda gələki qaqьçin, le ƶь wanra mlasər nəbu qəwin xyəjikrьna Bəkyje; bь wera təvajl dьƶmьn cьqas dcu səre xyə bьlьnd dkьr, qəwata xyə bərəvi sər həv dькьr.

Ƶь qəwьmandьna məha sьbate şunda musavatista qəwata xyə lь Gənçəje bərəvi sər həv krьbu, wana komək dьstənd ƶь menşevike gyrça u ƶь ştaba tьrka (ja Rome)· Ƶь wedəre əw lьvjan bər bь Bəkyje. Kytabuna roƶe məha nisane lь sinore Bəkyje xyjan krьn əskəre tьrka bь tьvdarək (əskəre Bome).

Komunare Bəkyje ilaç bьrl bun, wana „inglab silahdar kьr“ səfərja gьranda, tynnəbu wəkə lazьmatije siləh, tynnəbu məri, le həma we wəxte komunare Bəkye bь rumət qədandьn hykme ky ƶь həvale Stalin hatьbu „bь ryh mə-lul nəbьn“.

Bь wi hykmira təvaji, wana stənd komək ƶь Astraxan, bь ordija xyə haƶьr hat komeke Petrov.

Ƶь gərmania u Rome şunda sər Iraneda dəst xyə dreƶi Bəkyi je kьr imperialiste Anglia.

Dafьkcije imperialista bawərije fьrqed faşista, bь hər təhri agita sia brьn səba kara inglьs u təklif krьna wan. Daşnaka ƶi bь dyrzíti tébi bərdan, wəki be qəls krьn inglaba proletariate Bəkyje u xyəji krьna we. Nav baƶare Bəkyjeda lь həv dьƶьvьrin agitasia u provakasiaje dьƶmьna dərhəq təklif krьna inglisda.

Dərəq təklif kьrьna inglisda çvata şewra Bəkyjeda ja 25 həzirane, wəxte avitьna dənga, dənge balşevika u esere cəp bu 236-a, le menşevika u esere mьlle rast 256-a.

We caxe daşnaka xyəst təvgre dane saƶ kьn bь Romera, əskərePetrov ƶi, je ky hatьbu imdada komunara, hat raje, cьma ky əskəre ky alije mьşrьq mьqabьli dьƶmьn dkьr şər, mьxənəti tébi bərdan. A bь wi təhri ƶi hatə raje „komuna Bəkyje“.

Komuna Bəkyje sərhatja xyəda hətta axьrije tébije şəre granda bu. 20-e məha iiune dəne sbe sər 207 verst órdra dərbaƶ krьn komunare Bəkyje u dь orta stansije Pereval u Axca Kumajeda hatьn kyştьn. Komunare Bəkyje.

Iro təmamja Tьvaqa Sewre, əw ky proletariate Zakavkaƶe xəvatci u kolxoznike we bir tinьn mrьna 26 komunara, ja ƶь wəxt dər, je ky dərbaƶ bun bь rija əgiti gərək, dha bçьvinə sər həv dy qəwata təmamja xəvatcije Zakavkaƶe u dha şər tuƶ kьn mьqabьl lьngavitьna dьƶmьne sьbfe, je ky dçerьbinə btərьbinə cekrna sosializme.

Komed imperialista har buji, koməkdared wan fьrqed faşifşa, je ky bь dəsti wan 1918 saleda kətьn 26' komunar' həta iro ƶi dəst nakşinьn ƶь wəlate proletariat u bь hər təhri plan u təlьke. səfərije datinьn. Əw nafьkrьn u nabinьn peşdacujina cekrna sosializme u tébije mə ədlajije.

Dərse kətьna komuna Bəkyje çarə dьn ƶi éşarət dьdə mə, wəki əm dha hьşjar u haƶьr bьn mьqabьli dьƶmьne sьbfe, u bin bьn sərhatja şəre sьbfe, hin bьn ylme Lenin u səjasətja Lenin ja mьllətije be şaşi u şьmьtandьn bь qədinьn.

Məşədi Əzizbegov

(Sərhatja wi kьn).

Məşədi Əzizbəgov ƶь dija xyə bijə sala 1876-a mala sьnhətkarijeda. Sala 1892-a Əzizbegov xyəndьna xyə gimnazia reali Bəkyjeda kyta dkə. Ƶь we şunda dьcə Petrograde (Leningrad) səva xyəndьn—hinbune. Lь we dəre əwi bь aktivi dxəvьtə səva peşdabrьna xəvata inglabe u səva we jəke ƶi dy çara te gьrtьne, sala 1895-a 1902-da. Ƶь gьrtьne pa şьn şunda, te Bəkyje cəwa balşevikəki pьƶaji təşkildar. Sala 1902-5 dziva dxəvьtə u şərəkə məƶьn dьkə mьqabьli musavatista.

Sala 1917-ada Əzizbegov wəxte inglabe səvate dərdьkəvə məjdane. Ƶь təşkilkrьna komunaje Bəkyje şunda, Əzizbegov te bьƶartьn komisare nəhije Bəkyje. Əzizbegov gələk şəre qəwin krьbu pesja musavatista u səva we jəke ƶi sala 1918-ada Axca Kjumajeda təvi 26 komunara hatə kyştьnə.

Zəvin

Petrov.

Ƶь hyduda mə dər

Kyştije imperializme

Tokio, 20 iiune. Ministьrtja səfərije məlumətije dьdə, wəki ƶь dəst pe kьrьna konflikta Mançuriaje hetta sala 1933 a 15-e iiune ordija Iaponja Mançuriajeda 3266 məri dajə kyştьne.

Se yzve Mərkəzkoma Fьrqa Komunista ja Germanjaje hatьnə kyştьne·

Moskva, 20-e iiune. — Mьqalədare gazeta «Pravdaje“ ƶь baƶare Viennaje telgrafe dьxə.

Bь məlumətja „Runag“ Mərkəzkoma Fьrqa Komunista ja Germaniaje gazik nəşr krijə dərhəq kyştьna se yzve Mərkəzkoma Fьrqa Komuniste Germaniaje, dərhəq kyştьna Şuts, Noli u Ştentser. Şuts hatijə gьrtьne Kjoniksbergeda, bər cəve ƶar u kylfəte wi cəve Suts dərxьstьnə, ƶьk le qəlьşandьnə u percə-percə krьnə, paşe gyllə krьnə, kyştьnə. Noli hatijə gьrtьne baƶare Jenajeda, wəxte ky dzikava gazet nəşr dьkьr. Wi dərdьxьn kuce u gylledьkьn.

Delegate Fьrqa Komunista ja Rajxьstage Buts xyə xənьqand·

Berlin, 20-e iiune. 12 iiuneda kamera məhkəme gynəhkarijeda xyə xənьqand delegate fьrqa komunista je Rajxьstage, əw sərkare inglaba peşdahəƶandьna gyndija germaniaje bu.

Bərəvkrьna pere obligasia nəhija Təlineda peşda nacə

Həta 10-e iiune nəhija Təlineda obligasja sala I pençsalja dydja, ysa hatijə bəla kьrьne.

Ŋav qyllьxdara 73 həƶar (104 %), dəwsa 22 həƶari hatijə bərəvkrьne u təslim kьrьne 16 həƶar. Ŋav sьnhətkara bəla krьnə 2 həƶar, le həta iro əwana ty kapek nədanə. Sektora kolxoƶada xyə nьvisinə 36 həƶari, le təne 17 həƶar təslim krьnə. Xəvat dha xravə nav gyndije təkmaləda, lь wedəre dəwsa 93 həƶari hatijə bəlakьrьne gьşk 69 həƶar, demək 74% plane.

Laƶьmə təşkiləte nəhija Təline gymrəh bxəvьtьn, wəxteda bqədinьn plane bəla kьrьna obligasia.

S. Gabrieljan

Supas bo Enstîtuya kurdî ya Parîsê

S. Norjan

Didara Çəzo

Peşkeşi hev. hev. V u A dьvə.

1.

Bərfa sərе Ələqəze ƶь pənçəroe dьbьrьqi, şəmal dьda.

U ƶь car alja xьşə xьşa çəwke ave dьhatьn. Əw ƶь ƶorda bərƶer dьbəzjan.

Dь nava heşnaja cjeda, navá kylilke rəngawazida kone rəş xyja dьkьrьn. Əw kone Djuzkənde bun, kyrmanç cubun Ələgəze, wedərе hewri bun.

Bь əşqьk nəditi əm bərə-bərə neziki kone wan dьbun.

2.

Ro ƶi bь mərа dьhat, əm bь həvra re dьcun. Əwe dьḩa zor nədьda mə, gərm şkəst bu u hərdəra henķajkə bь gotьna tə bu.

Kon peşbəri mə bun. Kyrmanç bь ķef u əşq mə dьnerin, sьfəte wanə gəş bu.

Əm neziki wan buņ.

Ƶь səlama mə şunda wana got:

— Sər cəva, sər sərara hatьnə mevane ə́ziz.

... Mə dərəq gələ tьştida xəvərda, zəf tьşt həvra got u mьƶul bun. Kyrmançe dora mə ky sal zəmana wəxte daşnək—bəga nava hesirjeda buu bь pьr əşqi gyh dьdan sər xəvərdane, şa dьbun. Çaḩьle ovə ƶi dora mə çvjbun. Əwana ƶi dəng dьda de u bave xyə ƶь ķən u əşqe ə́çьz nədьbuņ.

3.

Çəzoe Həzən xəvər dьda Mərvəki cur bu, ƶь əmьrda ançax si sali u ƶь bьƶne ortə bu. Ķef bu, kybar bь xəvata xyəva. Koloz lь səri bu, bь forma kal u bava kьnç xyə wər kьr bu, runьşt bu bal nə, bərdərə kon u qsə dьkьr.

— Şьxyle məji ə́wьl əwə ky tarşe xyə rьnd bьdьn xyəjkьrne, zrare ņədьn wan.

Əwi xəvər dьda dərəq hal wəxte ķocərije, dərəq peşdacuņ u kemasia. Mə ƶi bь əşq gyhdarja xəvərdana wi dьkьr.

Le dəngəki nəhьşt...

— Çəzo, ty xyəndji, have na!

— Wələ na, əzi nəxyəndi mə.

— Le ty cьra hin navi?

Əw təhərəki xyə irьki, mərьv tre be həmdi xyə mə nьheri u got.

— Əz cawa bьkьm, əzi gynəķar ninьm, mьņ hin nakьn. Kyrmançe dora mə bь cuk u məzьne xyəva gyh dьdan sər pьrs u çava. Ķtəv, dəftər u qələm, mə dani bun sər heşņaje, Zarь xyənḍi neziki wana dьbun u ktəv vədьkьrьn. U ƶь wana jəki xyə bəra kьr u got:

— Cьra mərьv tynə tə hiņ bьkə.

Əw Ņado bu, ƶь ķoma cara, bəra qiza tə, tə bьdə hinkьrņe, nə əw bь mьņra dьxunə.

Ņado ja xyə kьr... wələ bo kьr. dərəq wek jəkeda ty fьkьr nədьkьr. Mьn zarutija xyəda zəf dьxast bьxyənda, le nə ḩьştьn, də gəli çьmaə́t wəva əjanə ьdi...

Le xəbəre Nado dyrьstьn. Əz ḩəta nьḩa gərəke ƶь Didara qiza xyə hin buma u əze ḩin bьvьn. Mьn gyman həjə əme disa həv bьqəsьdьn u wi caxi gərək hun Çəzoe Həso xyəndi bьvinьn...

— Wəki ysanə, Didarə gərəke tə bьdə hinkьrne.

— Bəle, əz zanьm u zəf şamə.

Nado ƶi, pera,-pera gazi qize kьr:—Didarə, wərə mərьv gazi tədьkьn. Didarə hat. Əw qizəkə sər xyə bu, qəmьr, bəƶn zrav u ƶь əmьrda 14 sali.

Əwe mərd-mərdanə mə dьneri u jəko-jəko çava pьrsa dьda. Nadoe pioner hər tьşt wera got u pəj gotьna wi Didara Çəzo çav da:—Əz hazьrьm, əz xyəndi mə u dəjndarьm de u bave xyə ƶi bьdьm hinkьrne, mьn zuda əw mərəm danibu, le nədьhat səri... Mevaned ə́ziz bь ktev dəvtəre wəva əze bave xyə hin bkьm...

Əwe şьxyle xyə nivçi nəhьşt. Banz da, cu ava xyə ani u pera-pera zьvьri hat çəm bave. Ktev hьlda dəste xyə u bь dьləki şa nave kteve xyənd „Bərb əmьre təzə".

Didare disa got:—Cьqa ƶь mьn be, əze hin bьkьm.

Çəzo şabu, ķənja u dəste xyə bьr sər pore dərsdara xyə ə́ziz.

Didare dəst bь xyəndьņe kьr, xyənd:—

Oso, Oso, Oso... rabə, rakə. Əmo rabə, rakə, Oso zu-zu rakə.

Əwe ktev neziki bave kьr u got:—

Də əm bь həvra bьwəkinьn.

Çəzo kteve nьheri u ţija xyə da bьnatəra xəbəra.

Wana bь həvra dьwəkland:—

Oso, Oso .. Oso, Oso...

— Əze hərţьm bьxunьm, wəxte xyə puc nəkьm, əze bьxunьm ky xyəndьne zanьbьm. Didara mьnə cuk bəra cəve mьn vəkə, ƶь şəvərəşe dərbazi ronaje bьkə. Bəra əw mьn hin bьkə, əz hin bьvьm ky ƶь həval hogьra şunda nəminьm, ky ƶь cekьrna sosializme dьḩa fə́m bьkьm...

Didare got:—Bave mьn həmin we hin bьvə, əze wi hin bьkьm, mьņ cawa got, əze dja xyə ƶi hin bьkьm. Le çəm mə xen ƶь de u bave mьn həla he gələk nəxyəndi hənə, əze bьxəvьtьm wana ƶi bьdьm hinkьrņe.

Əw ƶь şabuna lap soro-moro bubu.

— Əwana ƶi gərəke hin bьvьn ƶь bona wana mə ķtev, dəvţər u qələm ajnə...

Nado got:—Əz ƶi we wana bьdьm ḩinkьrne.

Didare got:—Əze ƶьna bьdьm hinkьrne, Ņado ƶi bəra ķoma mera bьdə xyəndьņe, huņ ysa qaji ninьn? bь şabun əwe gile xyə dy çar kьr.

— Əz ƶi we bьdьm hinkьrne.

— Əz dьxazьm ḩin bьvьm..

Gьşka həvra dьgot. Le Çəro, Çəzo əwi sərе xyə kyta bu bər xye, lь kteve dьņeri u dьxyənd:

— „Oso, Oso, Oso...Oso".

4.

Əsьr bu, ro bərə-bərə dьcuava. Mə xəvata xyə kytakьr bu. əm dьcun, le Didara qəmərə bəƶn zrav ƶь bira mə nədьcu.

Mьn dьle xyəda dьgot:—Didarə gьr bə, məzьn bə, hin bə ƶьned dora xyə ƶь tari taristane dərxə. Əze dərəq təda bьnьvisьm u beƶьm. Bəra tav lь tə xə, dьle tə şa bьkə, ky ƶь tə dərе cekьrdara sər xyə, ky ty bьkarbi bь aqьl u zəņde xyəba sosializme ţəv mə ceki.

Dıdara Çəzo, bь xatьre tə.

Ţərç. H Çьndi.

Dəwsa feletone

Nəsib u Sьvьk komsomol buņ.

Dy çaḩьle malorţə, ƶь xyə hьz kri u xəmьli, təvi hər tьşti u şьyəli. Dь gynḍda əwьn, təne əw!

Cьqas, beƶi zanənə, xəbər ddьn ƶь ə́rde u əzmaņ, ƶь hiv u stəjra, ƶь qyrylte, həmçьvata u qьrara, ƶь kulture u xyəndьne bь awaki. Le caxe te sьrja xəvata gynd, çədar dьna plana, ţəşkil krьna kolxoze, stəndьn u xyəndьna „Rja Ţəzə", əw nəzanьn.

Rastije dxyəzi bьzanьbi? — pьr feldarьn, tərəfdarьn, təne ķar qəwm xyəji krьn, dərəw krьn u səri xyəji krьn peşe wanə.

Gyndda həjə kolxoz ƶь həvt malanə, le gynd bxyə həşte malə, bist komsomol. Ƶь komsomola kəs te tynņə, cь həsabə, ty nьzani u dəqəke fьkr dьki, gazi dьki çьvate. lь həv dcьvьn bist xorte ce.

Cь çьvatə ƶь həv dьpьrsьn? Sьvьke katьb u həvale xyə.

— „Əm cь dьzanьn, bavo, dben wərьn bkəvьn kolxoze, də Tiko ty dьzani, əz dьcьm kolxoze bave mьn nahelə. Əz cəwa bьkьm, bavo, əz bkyƶьm, də hərke huņ tera dьvinьn, əz bave xyə bkyƶьm."

Xəbər dьdə dəngəki dьn: „Pak, ja tə cətьn, le Nəsib? əw ţəņe jə xyəj ḩəbun".—„Le ty, le ty car alijada ḩylkum krьn komçaḩьla".

—„Pak, pak, wərьn qrar dajnьn, əz ƶi bь wəra, əm bkəvьn nav kolxoze".

Gli daņiņ u təv kytan, hьlţaqьlandьn gran u sьvьk, dreƶ krьņ 6 shəta. disa ysa bь wi awaji ƶь həv bəla bu çьvata wan.

Svətьre krьn dəngi, əm dcьn kolxoze, hun ƶi wərьn gəli gyndija u bь we kare Sьvьke katьb. Nəsibe həval dərbaz krьn ţəmam dy sal.

Çərçərise, Coba nəmse, Qyndaxsaze u Mirəke bь wi çurə'i təv tьƶinə komsomol, lь wan gynda zuva həjə kolxoze sor, əw ƶi dkьn çьvat bь dor, lə nəkətьnə kolxoza sor, ƶь wan ţьre fel u fьnjaz hərçar çenə u mahinok, əw nьzanьņ majə isal, jan dərbaƶi kolxoza sor, jaņ ƶь mə dur — fel u fьnjaz.

Ar.

Nəma xuşka mьn

Dьxunьm nəma tə xuşka mьn dəlal,
Ty disa sər təxte sori fərəh u kybar,
Cəwa ə́gitək kəwşənda dərbdar
Sor xəmьliji ty mina hər çar!
Ty dьnьvisi, ky bave mə ƶi kal
Bь xəvateva ləçə bь tərа,
Dərbdarə disa dajka mьņ həlal
Cьnijə təne zəvik se hektar.
Dьxunьm nəma tə u mьn ţьre
Ţy təne dьcьņi zəvije kolxoze,
Ķeləndi dəstda dьci cьnine
Dьlşa dьkəni bь sьmbie zəvije.
Tə́va gəş kətijə sər ruje tə bədəw,
Xyəjdane gərm dkəvьn nav zəvije
U cьnina tə xuşka mьņ dəlal
Durva bьlьnd dkə əşqa bre tə.

Ţərç. R. D.

Məktəba Dəvəxьrabe hazьrə

(Telegram ƶь nəhija Kotajke).

Məktəba gynde Dəvəxьrabe ƶь 1 iiune dəst bь xəvata xyə kьrijə. Şagьrt, kyr u qiz bь təmami dcьn məķtəbe. Likxana gynd ƶi vəbijə. Likxaneda təne mer dxunьn.

Lazьmə wəxtəki kьnda bь koməkdarja ţəşkiləte çi, ƶьna ƶi bьşinьņ sər xyəņdьne.

Brigadire „R. Ţ." K. Polojaņ.

Redaktore çavdar Ç. Gençо.

Supas bo Enstîtuya kurdî ya Parîsê